ECAD5008 2022-23

Maes Dysgu a Phrofiad Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Datblygu'r Gymraeg yng Nghyfnod Allweddol 2

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

Yr Athrofa
Centre *for* Education
Addysg i Gymru | Education for Wales

Barod amdani?

www.athrofa.cymru

Darlithydd: Nia Wyn Evans

n.evans@pcydds.ac.uk

Darlith 3: 18.10.22

Yr ateb yw …

du

… ond, beth oedd y cwestiwn?

Yr ateb yw …

awdur

… ond, beth oedd y cwestiwn?

Gorffennwch …

Mae llyfr yn …

Gorffennwch …

Mae nofel dda yn …

Cynhesu

Gorffennwch y frawddeg:

Ysgrifennod

Gorffennwch y frawddeg:

Darllenodd ....

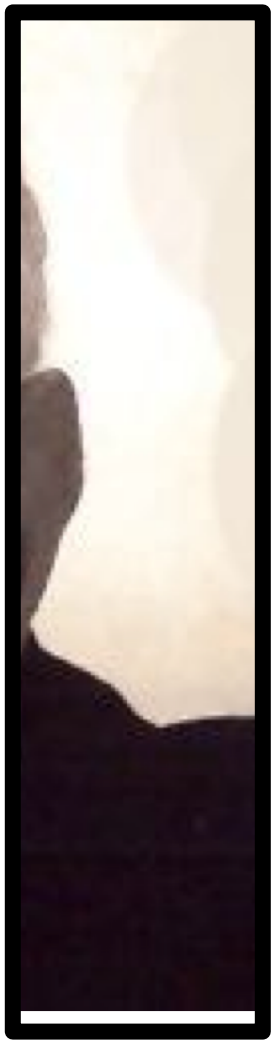
Gorffennwch y frawddeg:

Yn bendant ....

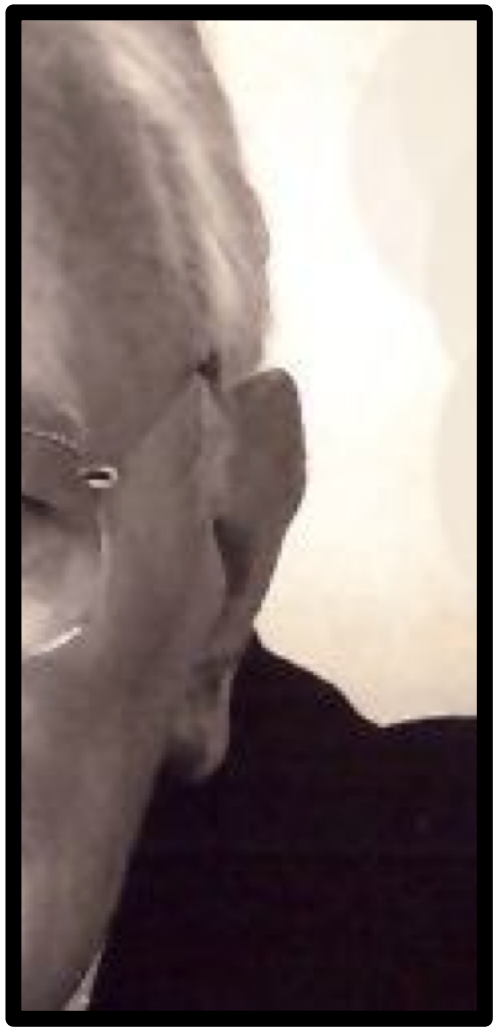
Gorffennwch y frawddeg:

Fy hoff nofel ydy....

Sesiwn sgwrs: Beth yn y byd?

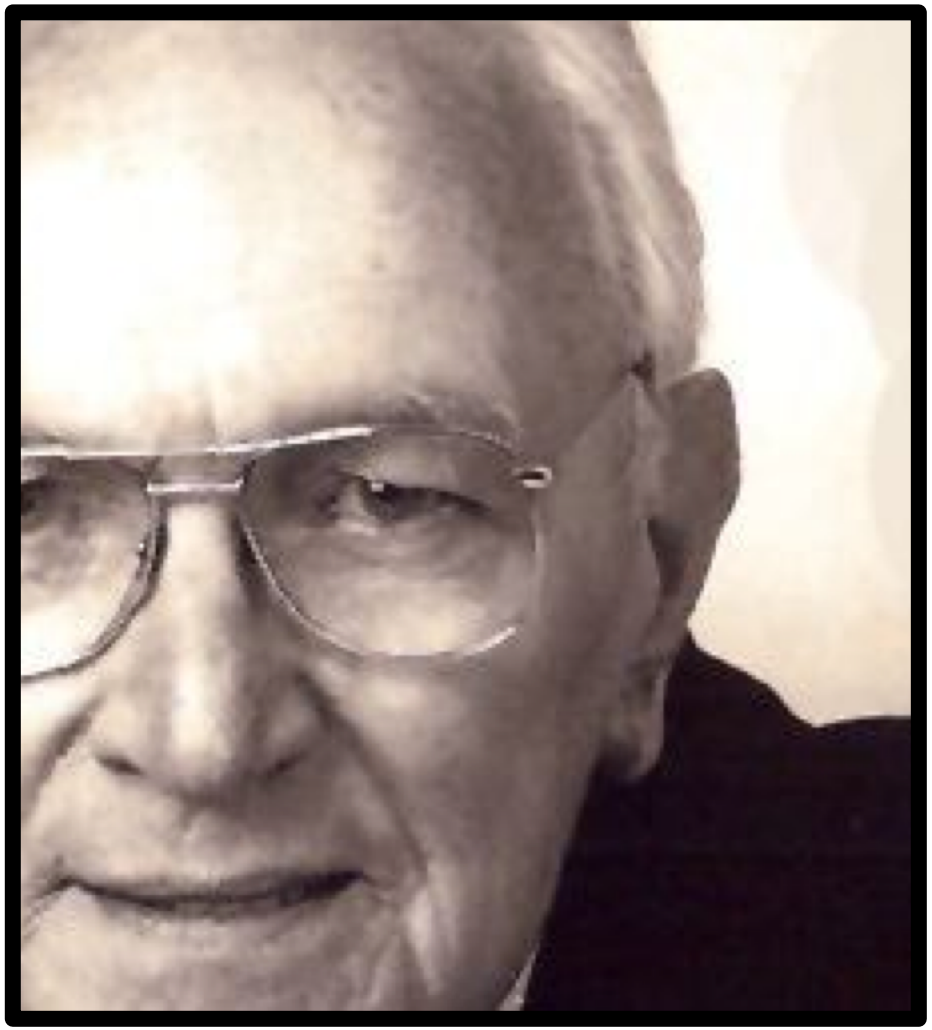
Sesiwn sgwrs: Beth yn y byd?

Sesiwn sgwrs: Pwy yn y byd?

Sesiwn sgwrs: Pwy yn y byd?

Sesiwn sgwrs: Pwy yn y byd?

Yr ateb yw …

T Llew Jones

… ond, beth oedd y cwestiwn?

Tasgau

Grwp Bendigeidfran (tasg wrando)	Grwp Gwydion (llyfr mawr ‘Pobl y Llyfrau’)	Grwp Branwen (tasg ”Ffeithiau mewn rhifau”)	Grwp Blodeuwedd (Darllen grwp – dan arweiniad NE)
1.	1	1.	1.

Adrodd yn ôl ...

Gwrandewch yn ofalus ...

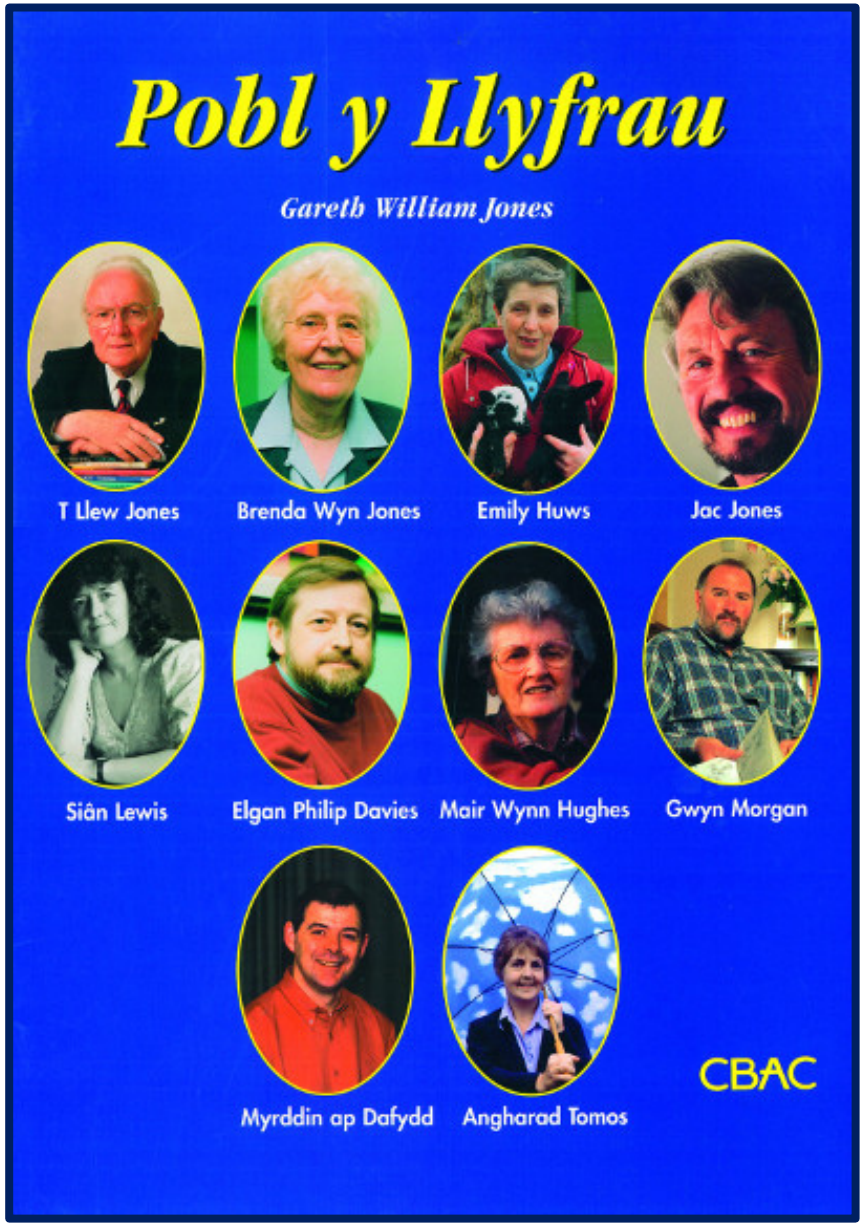
Ewch i'r wefan:

www.tllew.cymru

- **Gwyliwch y ffilm.**
- **Gwrandewch yn ofalus.**
- **Dewch o hyd i'r wybodaeth berthnasol.**

Nifer o lyfrau
Enw'r cartref teuluol
Dau brif ddiddordeb
Pryd oedd yr Eisteddfod Genedlaethol yng Nghaerffili?
Ym mha flwyddyn enillodd ei gadair genedlaethol gyntaf?
Beth oedd ei berthynas â phentref Coedybryn?
Beth ddechreuodd e wneud yn ystod yr 1970'au?
Enwch 4 o gymeriadau yr ysgrifennodd e amdanynt.
Enwch dri champ gyflawnodd T Llew Jones.
Unrhyw ffaith newydd arall a ddysgoch.

Darllenwch am yr awdur T Llew Jones.
Pa ffeithiau ddysgoch chi?

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

Ffeithiau tu ôl i'r rhifau ...

https://www.sonamlyfra.cymru/tllewjones

1915

1991

1990

11eg o Hydref

1976

1958

2009

7 oed

10 oed

Darllen grwp ...

VectorStock®

VectorStock.com/7682650

I gloi, munud i feddwl ….

1. Beth oedd teitl nofel gyntaf T Llew Jones?
2. Un Noson …… .
3. Y Merlyn …… .
4. Cri'r …… .
5. Rhannwch 3 ansoddair i ddisgrifio T. Llew Jones.

Munud i feddwl ...

Ble roedd cyfleoedd i ...

- gynhesu disgyblion?
- ddatblygu sgiliau iaith?
- ddysgu ar y cyd?
- ddysgu'n annibynnol?
- adrodd yn ôl?

Beth oedd nod y wers?

Sut gynlluniwyd y wers? (dechrau / canol / diwedd)

Oedd hi'n wers lwyddiannus? Pam?

Beth fyddech chi'n gwneud yn wahanol?

Beth gall ddigwydd nesaf mewn gwersi dilynnol?

Sut gallwch chi ddatblygu'r syniadau a'u defnyddio mewn Meysydd Dysgu a Phrofiad eraill?

Y broses o ysgrifennu

Darllen model

↓

Trafod a meddwl am y cynnwys

↓

Cynllunio

↓

Ysgrifennu ar y cyd

↓

Ysgrifennu annibynnol

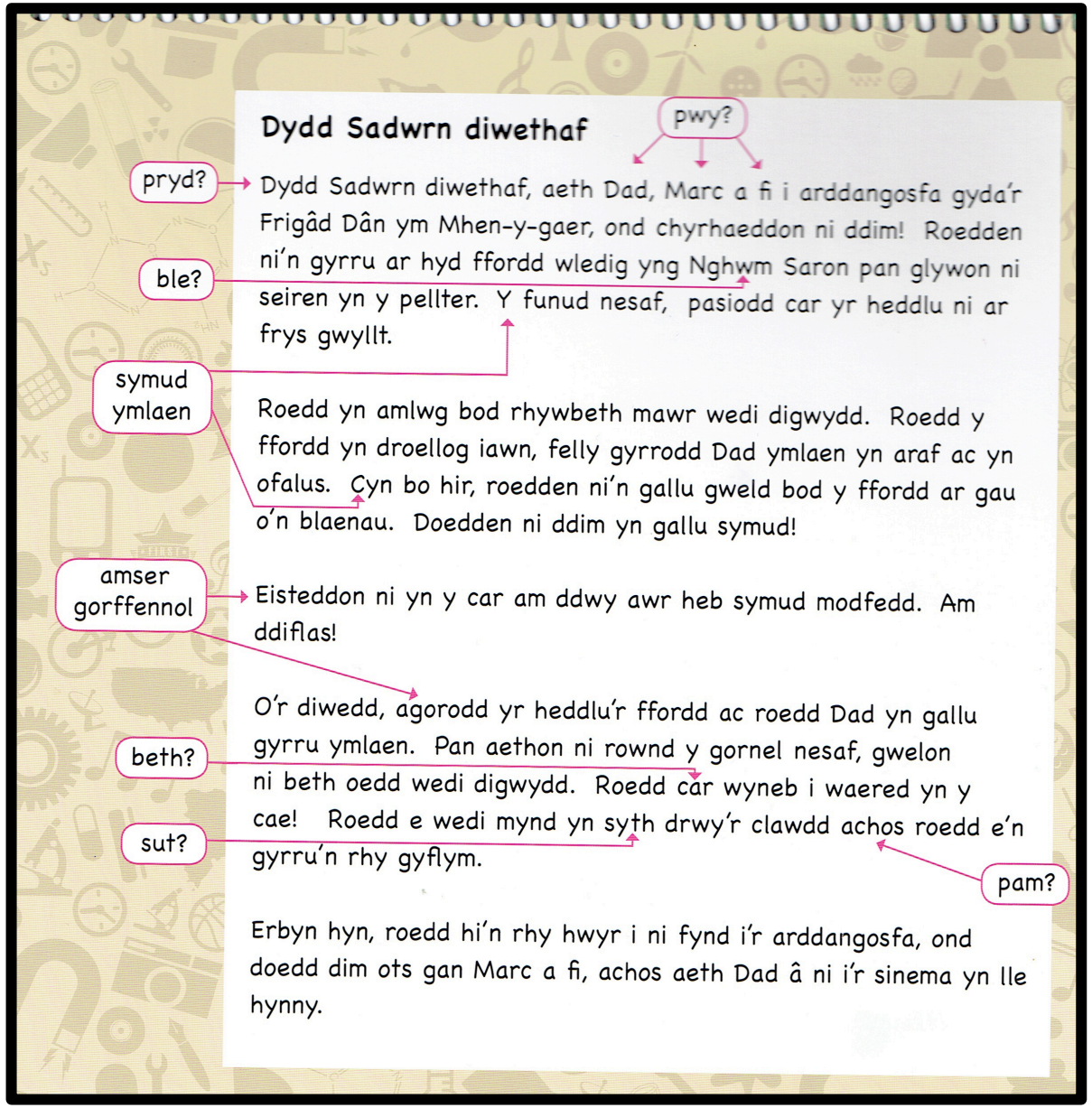
Dyma un da …

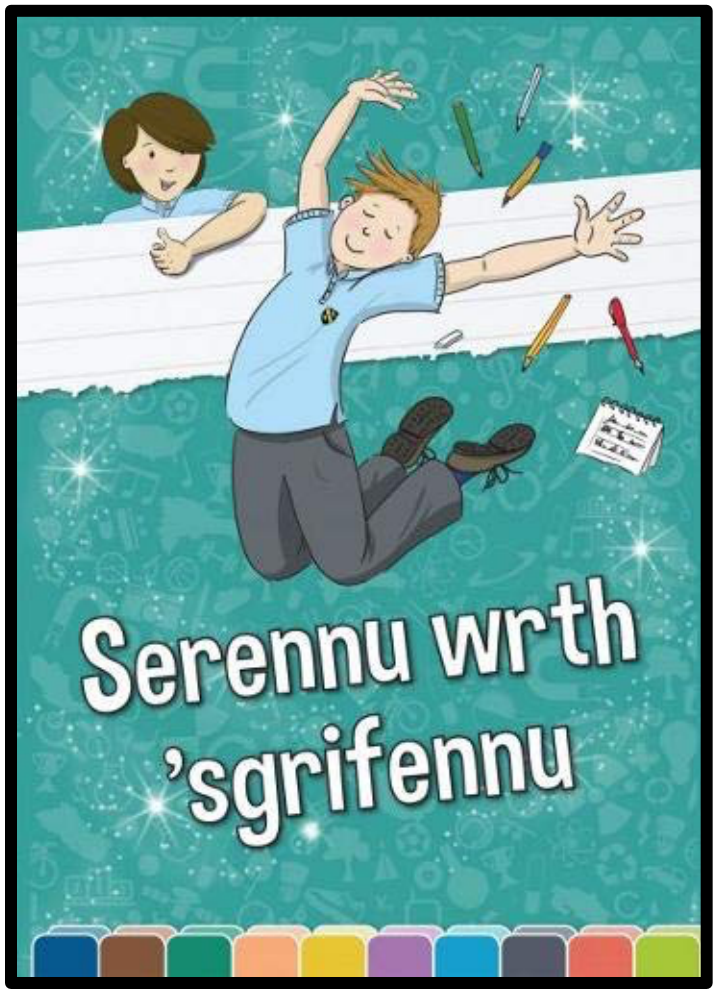
Pa fath o destun sydd yma?

Beth ydy nodweddion y testun?

Beth ydy pwrpas y testun?

Pwy ydy'r gynulleidfa?

Dwyn i gof

Ffurf	Dwyn i gof

Pwrpas

Dweud wrth y darllenydd am rywbeth sydd wedi digwydd, fel arfer i chi.

Beth yw dwyn i gof?

Pan rydym yn dwyn i gof, rydym yn disgrifio rhywbeth sydd wedi digwydd, felly mae'n rhaid:

- ☆ defnyddio amser gorffennol y ferf neu ffurfiau 'roedd'
- ☆ dweud beth sydd wedi digwydd yn drefnus – dechrau ar y dechrau a gorffen ar y diwedd
- ☆ ateb y cwestiynau:
  - o Beth?
  - o Ble?
  - o Pryd?
  - o Pwy?
  - o Pam?
  - o Sut?
- ☆ defnyddio geiriau ac ymadroddion fel **yna, wedyn, yn y pen draw, erbyn hynny, nesaf** i ddangos bod amser wedi mynd heibio ac i symud yr hanes ymlaen.

Iaith

Fel arfer, rydym yn defnyddio llawer o'r person cyntaf a'r trydydd person.

Dyma rai enghreifftiau i'ch helpu chi:

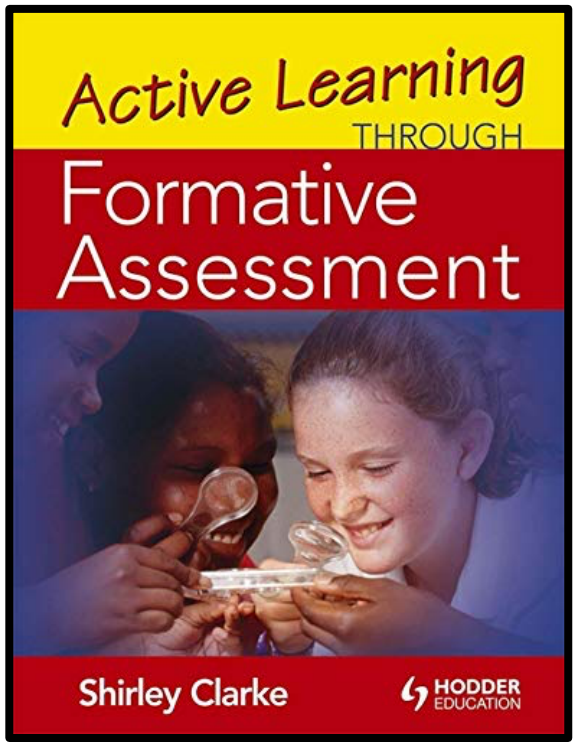
Unigol	Lluosog
Es i ...	Aethon ni ...
Gwelais ...	Gwelon ni ...
Sylwais ar ...	Sylwon ni ...
Gwelodd e ...	Gwelon nhw ...
Daeth hi ...	Daethon nhw ...
Penderfynodd o ...	Penderfynon nhw ...
Roeddwn i ...	Roedden ni ...
Roedd ...	

<u>Ystyriwch:</u>
Beth ydy'r Meini Prawf Llwyddiant ar gyfer ysgrifennu darn "Dwyn i gof"?

Llunio Meini Prawf Llwyddiant …

‘A teacher’s planning should provide opportunities for both learner and teacher to obtain and use information about progress towards learning goals. It also has to be flexible to respond to initial and emerging ideas and skills. Planning should include strategies to ensure that learners understand the goals they are persuing and the criteria that will be applied in assessing their work. How learners will receive feedback, how they will take part in assessing their learning and how they will be helped to make further progress should also be planned.’

(Assessment Reform Group, 2002)

Llunio Meini Prawf Llwyddiant …

- Esbonio beth yw'r amcan dysgu ar ddechrau gwers / uned o waith.
- Rhaid defnyddio iaith sy'n addas i'r disgyblion.
- Rhaid bod y disgyblion yn deall geirfa allweddol, e.e. beth yw ystyr 'esboniwch'
- Defnyddio sgerbydau ysgrifennu
- Edrych ar esiamplau o destun ysgrifenedig – "Dyma un da" (gellir trafod mwy nag un enghraifft gan drafod cyn dewis yr un gorau)
- Disgyblion yn rhan o gynllunio'r Meini Prawf Llwyddiant a'r cynllun marcio.

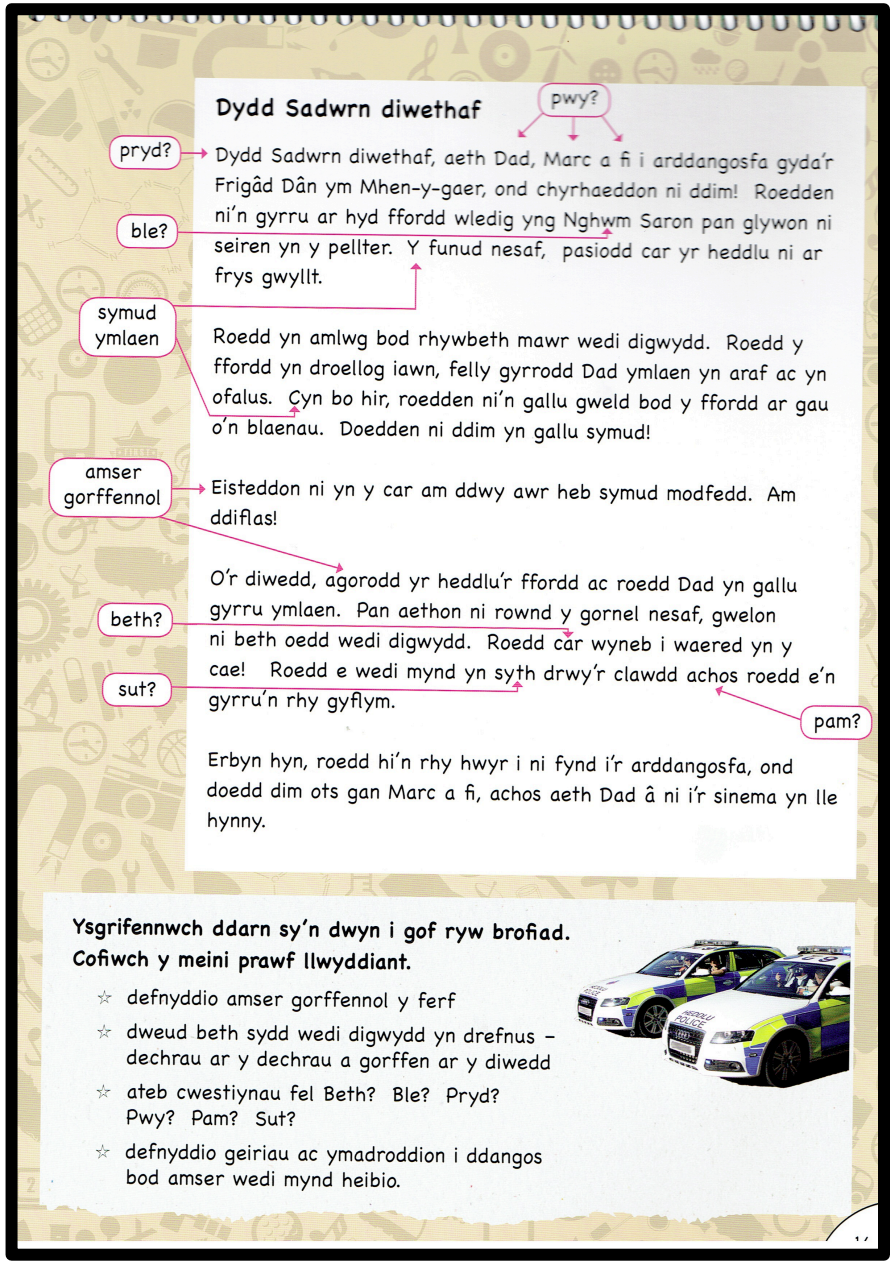
Llunio Meini Prawf Llwyddiant …

- Mae angen i'r disgyblion wybod:
    1. ble maen nhw o ran eu eu dealltwriaeth o'u dysgu;
    2. beth sydd angen iddyn nhw wneud er mwyn datblygu;
    3. sut mae datblygu;

- Mae angen i'r athro wybod:
    1. ble mae'r disgyblion o ran eu dealltwriaeth o'u dysgu;
    2. beth sydd angen gwneud / addysgu er mwyn caniatâu datblygiad pellach;

- Pan mae asesu yn cefnogi'r uchod, mae'n asesu ffurfiannol.

Llunio Meini Prawf Llwyddiant …

Dydd Sadwrn diwethaf

pwy?

pryd? Dydd Sadwrn diwethaf, aeth Dad, Marc a fi i arddangosfa gyda'r Frigâd Dân ym Mhen-y-gaer, ond chyrhaeddon ni ddim! Roedden ni'n gyrru ar hyd ffordd wledig yng Nghwm Saron pan glywon ni seiren yn y pellter. Y funud nesaf, pasiodd car yr heddlu ni ar frys gwyllt.

ble?

symud ymlaen

Roedd yn amlwg bod rhywbeth mawr wedi digwydd. Roedd y ffordd yn droellog iawn, felly gyrrodd Dad ymlaen yn araf ac yn ofalus. Cyn bo hir, roedden ni'n gallu gweld bod y ffordd ar gau o'n blaenau. Doedden ni ddim yn gallu symud!

amser gorffennol

Eisteddon ni yn y car am ddwy awr heb symud modfedd. Am ddiflas!

O'r diwedd, agorodd yr heddlu'r ffordd ac roedd Dad yn gallu gyrru ymlaen. Pan aethon ni rownd y gornel nesaf, gwelon ni beth oedd wedi digwydd. Roedd car wyneb i waered yn y cae! Roedd e wedi mynd yn syth drwy'r clawdd achos roedd e'n gyrru'n rhy gyflym.

beth?

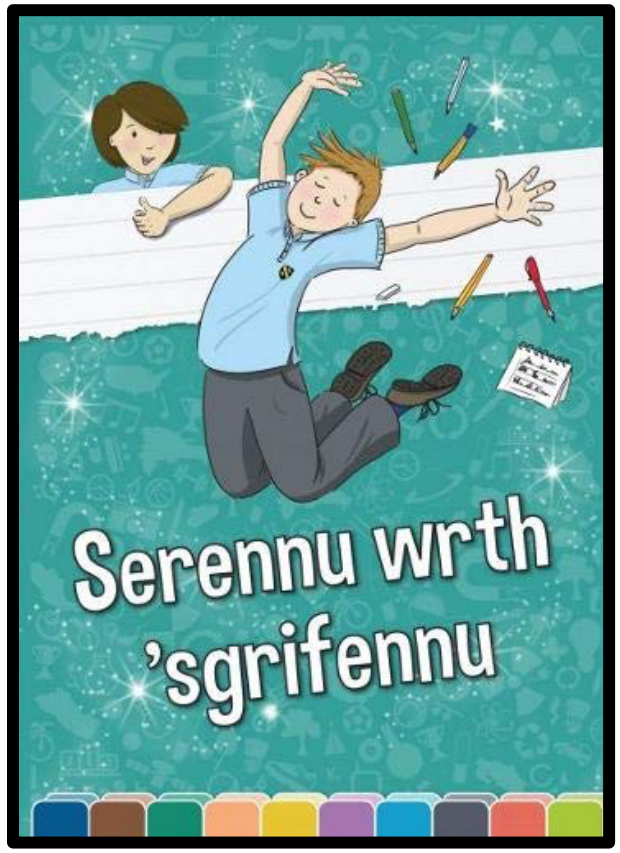
sut?

pam?

Erbyn hyn, roedd hi'n rhy hwyr i ni fynd i'r arddangosfa, ond doedd dim ots gan Marc a fi, achos aeth Dad â ni i'r sinema yn lle hynny.

Ysgrifennwch ddarn sy'n dwyn i gof ryw brofiad. Cofiwch y meini prawf llwyddiant.

- ☆ defnyddio amser gorffennol y ferf
- ☆ dweud beth sydd wedi digwydd yn drefnus – dechrau ar y dechrau a gorffen ar y diwedd
- ☆ ateb cwestiynau fel Beth? Ble? Pryd? Pwy? Pam? Sut?
- ☆ defnyddio geiriau ac ymadroddion i ddangos bod amser wedi mynd heibio.

Cynnwys

Ffurf	Tudalen
Stori	2-3
Stori	4-5
Dyddiadur	6-7
Blog	8-9
E-bost	10-11
Llythyr	12-13
Dwyn i gof	14-15
Adroddiad	16-17
Agenda	18-19
Araith	20-21
Poster	22-23
Portread	24-25
Mynegi barn	26-27
Adolygiad	28-29
Sgript	30-31
Deialog mewn stori	32-33
Rheolau	34-35
Cyfarwyddiadau	36-37
Trydar	38-39

Marcio ac adborth

Beth ydy pwrpas y marcio?	• Cefnogi dysgu parhaus • Gwella'r dysgu
Sut mae marcio? 	• Rhaid cysylltu'r marcio gydag amcanion y dasg • Gellir cynnig sylwadau ar yr hyn sy'n dda a chynnig gwelliannau • Gellir gofyn cwestiynau er mwyn annog dysgu parhaus
Pwy ddylai farcio'r dasg?	• Mae hyn yn ddibynnol ar y dasg – yr athro neu gyfoed
Pryd dylai'r dasg gael ei marcio?	• Yn y tymor byr – mor agos i'r amser gyflawnwyd y dasg (er mwyn cefnogi dysgu parhaus)

Rhoi adborth i ddysgwyr

Mae gwaith ymchwil wedi dangos bod adborth ar ffurf graddau neu farciau yn cael effaith negyddol ar ddysgu. Fodd bynnag, bydd sylwadau yn ddefnyddiol dim ond os cânt eu defnyddio i lywio gwaith pellach neu'n 'cau'r bwlch dysgu', ac os yw'r athro yn sicrhau bod 'camau nesaf' blaenorol wedi cael eu cyflawni. **Ansawdd y ddeialog** yn hytrach na maint y ddeialog sy'n hanfodol wrth roi adborth ar waith ysgrifenedig a gwaith llafar. Mae rhoi sylwadau ysgrifenedig neu sylwadau llafar i ddysgwyr hefyd yn eu helpu i ganolbwyntio ar y materion dysgu yn hytrach na cheisio dehongli marc neu radd. **Er mwyn bod yn effeithiol, dylid rhoi adborth cyn gynted â phosibl, dylai fod yn glir a dylai wneud i'r dysgwr feddwl.**

Llywodraeth Cymru (2010) Sut i ddatblygu meddwl ac asesu ar gyfer dysgu yn yr ystafell ddosbarth.
Ar gael ar:https://hwb.gov.wales/api/storage/283b9318-dcf7-402d-b39a-67dee70efe18/sut-i-ddatblygu-meddwl-ac-asesu-ar-gyfer-dysgu-yn-yr-ystafell-ddosbarth.pdf

Pethau i'w hystyried wrth gynllunio gwers iaith:

- Beth maen nhw eisoes yn ei wybod?
- Beth ydw i am iddyn nhw ddysgu heddiw?
- Beth fydd fy rôl i yn y wers?
- Beth fydd rôl y cynorthwyydd dosbarth?
- A oes cyfle i ddatbygu sgíl arall? (e.e.rhifedd / digidol / corfforol / cymdeithasol?)
- Pa ddull o addysgu sy'n mynd i fod yr un mwyaf effeithiol?
- Beth yw diddordebau'r disgyblion? Beth fydd yn apelio?
- A oes modd defnyddio'r gofod allanol?
- A oes rhaid defnyddio papur a phensil?
- Sut byddaf i'n gwybod fod y disgyblion wedi deall ac wedi dysgu?
- Beth sy'n mynd i ddigwydd yn y wers nesaf?

There is an emphasis on planning, being clear about the purposes and out-comes of lessons (both by teachers and students), having expectations or targets of what the impact should be, **and then continually evaluating the impact of the teacher on the learner**.

John Hattie (Tud. 39, *Visible Learning for Teachers*)

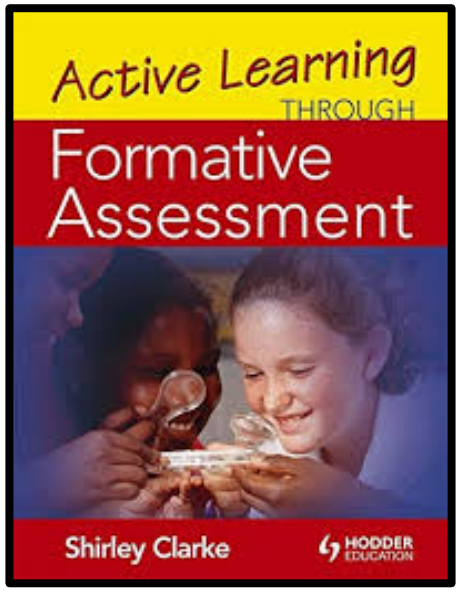
Ar ôl y wers, fe fydd athro da yn ystyried sut aeth pethau ….

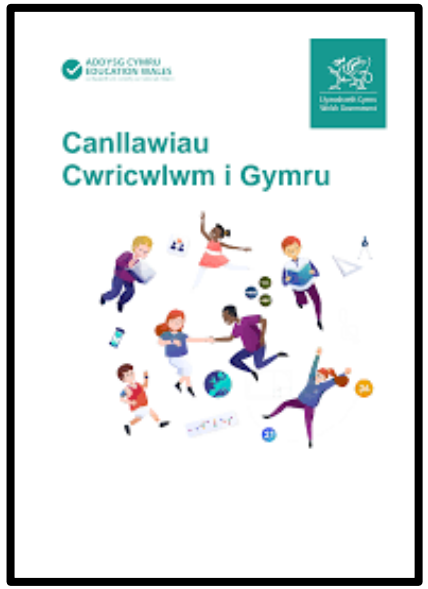
- Beth ddysgodd y disgyblion heddiw?
- Sut ymateb gawsoch chi gan y disgyblion?
- Sut oeddwn i'n gwybod bod y disgyblion wedi deall ac wedi dysgu?
- Beth oedd fy rôl i yn y wers?
- Beth oedd rôl y cynorthwyydd dosbarth?
- A oedd fy newis o ddull(iau) addysgu yr un / y rhai mwyaf effeithiol ar gyfer y wers hon?
- Beth baswn i'n newid?
- Beth sy'n mynd i ddigwydd yn y wers / y gwersi nesaf?

Yr aseiniad …

COD Y MODWL	TEITL Y MODWL	DULL ASESU
ECAD5008C	Cylch 2 Astudiaethau Proffesiynol ac Addysgegol: Arwain y Dysgu: beth, sut a pham ydw i'n addysgu?	ELFEN ASESU: 1 MATH O ASESIAD: Aseiniad ysgrifenedig – Trafodaeth adfyfyriol ar strategaethau Asesu ar gyfer Dysgu a ddefnyddir i ategu dysgu ac addysgu ar draws y MDPh. PWYSIAD YR ELFEN: 100% CYFRIF GEIRIAU: 4000 o eiriau DYDDIAD CYFLWYNO: **10/1/22**

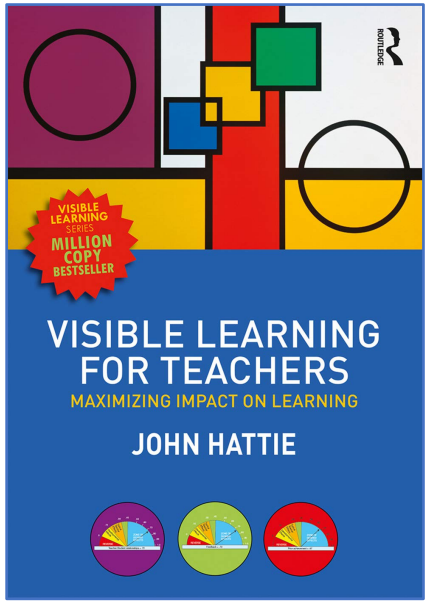
Llyfrau / Dogfennau a gyfeiriwyd atynt yn y ddarlith hon:

Diolch yn fawr a
dymuniadau gorau i
chi gyd.